

**Звіт про громадське обговорення проєкту стандарту вищої освіти
другого (магістерського) рівня зі спеціальності
G16 Гірництво та нафтогазові технології**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення:
Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту документу, що виносилися на обговорення:

Проєкт стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності G16 Гірництво та нафтогазові технології (далі – проєкт Стандарту).

Розроблення стандартів передбачено статтею 10 Закону України «Про вищу освіту».

Стандарт вищої освіти – це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

Громадське обговорення проведено у формі електронних консультацій. Проєкт Стандарту було розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України за посиланням:

<https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-do-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-standartu-vyshchoi-osvity-druhoho-mahisterskoho-rivnia-zi-spetsialnosti-g16-hirnytstvo-ta-naftohazovi-tekhnologii>

Зауваження та пропозиції до проєкту Стандарту приймалися до 15 травня 2026 року на електронну адресу: standards.vo@mon.gov.ua

3. Інформація про осіб, що взяли участь в обговоренні та надані пропозиції:

Впродовж встановленого для обговорення з громадськістю терміну надіслано зауваження та пропозиції від:

1. Сахно Івана Георгійовича, завідувача кафедри гірничої справи, та Мойсеєнка Костянтина Євгенійовича, керівника департаменту управління якістю освіти та акредитації, ТОВ «Метінвест Політехніка».

2. Колективу кафедри збагачення корисних копалин і хімії Криворізького національного університету (далі — ЗККХ КНУ).

3. Бородіної Наталії Анатоліївни, доцента кафедри охорони праці, цивільної та промислової безпеки КПІ ім. Ігоря Сікорського.

4. Швагер Наталії Юріївни, д.т.н., професора, завідувачки кафедри охорони праці та цивільної безпеки Криворізького національного університету.

Сахно І.Г., Мойсеєнко К.Є. Зауваження стосуються:

- уточнення освітньої кваліфікації (додавання спеціалізації в разі наявності);
- уточнення предметного опису спеціальності, зокрема:
 - включення маркшейдерсько-геодезичного супроводу, техногенної безпеки, уточнення термінології («тверді корисні копалини», «переробка та/або збагачення»), розмежування гірництва та нафтогазових технологій у переліку об'єктів вивчення та/або діяльності;
 - включення переробки та збагачення корисних копалин, технологічного (маркшейдерсько-геодезичного) супроводу, розмежування гірництва та нафтогазових технологій у теоретичному змісті предметної області;
 - включення маркшейдерського забезпечення процесів, уточнення термінології («тверді корисні копалини», «переробка та/або збагачення»), виключення «розробки новітніх» технологій у описі методів, методик та технологій;
 - уточнення термінології щодо інструментів та обладнання;
- уточнення формулювань деяких загальних компетентностей, зокрема:
 - вилучення фрагменту про національний спротив із ЗК06 для узгодження з вимогами законодавства;
 - уточнення змісту ЗК07 (соціально-економічна цінність проєктів замість культурної/фінансової);
- уточнення формулювань низки спеціальних компетентностей, зокрема:
 - СК01 — заміна «неповної інформації» на «обмеженість інформації та невизначеність умов»;
 - СК07 — додати «техногенну безпеку»;
 - СК08 — заміна «технічне керування» на «керування технічними системами»;
 - СК10 — розширення до правових норм, соціальної та етичної відповідальності, а не лише інтелектуальної власності;

Колектив ЗККХ КНУ. Пропозиції стосуються ієрархії компетентностей між рівнями освіти, зокрема:

- усунення дублювання однакових загальних компетентностей на різних рівнях (магістр має інші завдання: не повторювати бакалаврські компетентності, а переходити до «керування» та «інтеграції знань», повинен мати інший рівень автономності та складності завдань);
- необхідності адаптації загальних компетентностей до кредитного навантаження рівня;
- корекції формулювань щодо національного спротиву (має бути на бакалавраті);

Відповідно, запропонований оновлений перелік загальних компетентностей.

Бородіна Н.А. Пропозиції стосуються:

- виключення з проєктів стандартів вищої освіти рівня «Магістр» загальної компетентності «Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства ...», як такої, що має бути реалізованою на попередньому рівні;

- включити загальну компетентність «Здатність управляти професійними ризиками та приймати ефективні рішення з безпеки праці та здоров'я на роботі».

Пропозиції Бородіної Н.А. підтримані **Швагер Н.Ю.** та колективом кафедри охорони праці та цивільної безпеки Криворізького національного університету.

4. Інформація про рішення, прийняті за результатами обговорення:

Під час доопрацювання проєкту Стандарту зауваження та пропозиції, отримані під час громадського обговорення, враховано частково.

Суть зауваження	Враховано / не враховано / враховано частково
Оскільки спеціальність G16 має достатньо широкий опис об'єктів вивчення та діяльності і предметної області, то у визначенні освітньої кваліфікації варто додати можливість формулювання спеціалізацій, як це передбачено ч. 3 ст. 7 Закону України «Про вищу освіту»: Освітня кваліфікація: бакалавр гірництва та нафтогазових технологій <i>за спеціалізацією ... (за наявності спеціалізації)</i>	Враховано.
Об'єкт (об'єкти) вивчення та/або діяльності: 1 Відсутній маркшейдерсько-геодезичний супровід процесів, що є критично важливим для гірництва і зокрема освітніх програм з маркшейдерської справи. 2 Нафта та газ також є корисними копалинами, тому задля забезпечення коректності використовуваної термінології пропонується словосполучення «корисних копалин» замінити на словосполучення «твердих корисних копалин». 3 Для різних видів корисних копалин пропонуємо згадати в описі «переробка та/або збагачення». 4 Задля усунення дублювання залишити зі словосполучення «системи і технології» лише «системи» 5 Доречно включити в опис об'єктів вивчення та або діяльності техногенну безпеку 6 Доцільно ретельно розділити «та/або» в контексті гірництва та нафтогазових технологій.	Враховано частково: 1) додано маркшейдерський супровід (тісний зв'язок маркшейдерії з геодезією не потребує уточнення, крім того вона входить до складу окремої спеціальності G18); 2) враховано; 3) враховано; 4) враховано; 5) не враховано: поняття «техногенна безпека» певною мірою дублює зміст уже наявних об'єктів вивчення («екологічна безпека», «безпека праці»), а в контексті цивільного захисту населення належать до предметної області спеціальності K10 Цивільна безпека; 6) враховано.
Теоретичний зміст предметної області: 1. Пропонуємо замість словосполучення «в гірничій та нафтогазовій галузях» «в гірничій та/або нафтогазовій галузях». 2. Теоретичний зміст предметної області не містить в поточному варіанті теорії, поняття, концепції переробки та збагачення корисних копалин, технологічний (маркшейдерсько-геодезичний) супровід, що є критично важливим для гірництва і зокрема освітніх програм з збагачення корисних копалин і маркшейдерської справи.	Враховано.
1. Методи, методики та технології не містить в поточному варіант методів маркшейдерського забезпечення процесів видобування корисних копалин, що є критично важливим для гірництва і зокрема освітніх програм з маркшейдерської справи.	Враховано.

Суть зауваження	Враховано / не враховано / враховано частково
2. 6й рівень НРК передбачає «поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності» Про затвердження Національної р... від 23.11.2011 № 1341. Разом з тим, виникає питання, чи якого рівня інноваційність та складність вирішуваних задач потребується на рівні бакалавра та вищих рівнях. Особливої гостроти це питання набуває в контексті формулювання «проектування, вдосконалення та розробки новітніх ... технологій». На нашу думку, бакалаврський рівень, по-перше, є недостатнім для розробки новітніх технологій, тоді як вдосконалення в рамках операційних і навіть стратегічних покращень – цілком відповідає цьому рівню НРК. 3. Привести термінологію «збагачення» - «переробка та/або збагачення» «корисних копалин» - «твердих корисних копалин» у відповідність.	
Інструменти та обладнання: 1. Більш коректно в широкому контексті використовувати «маркшейдерсько-геодезичне», а не «маркшейдерське» обладнання. 2. Уточнити, що інструменти та обладнання вивчаються і щодо них набуваються навички використання відповідно до спеціалізацій.	Враховано частково: 1) враховано; 2) не враховано: спеціалізації за спеціальністю G16 можуть запроваджуватися або не запроваджуватися ЗВО в межах академічної автономії, отже, предметний опис спеціальності не повинен містити згадки про спеціалізації.
Відповідно до ст. 6-2. Підготовка здобувачів освіти до національного спротиву Закону України «Про основи національного спротиву» в рамках вищої освіти підготовка здобувачів освіти здійснюється лише на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти і рівня магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування шляхом вивчення навчальної дисципліни "Основи національного спротиву". Таким чином, оскільки законодавство НЕ передбачає інших форм підготовки здобувачів освіти до національного спротиву, крім встановленої згаданим законом, і спеціальність G16 не належить до медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування, то пропонуємо <i>виключити текст «брати участь в організації національного спротиву, захищати Батьківщину» з формулювання ЗК06</i>	Враховано.
ЗК07. Здатність діяти творчо, ініціативно та наполегливо при вирішенні проблем, критично мислити, діяти у співпраці, планувати та керувати дослідницькими та/або інноваційними проєктами у сфері професійної діяльності, які мають культурну, соціальну чи фінансову цінність.	Враховано.

Суть зауваження	Враховано / не враховано / враховано частково
Реалізація компетентності у сфері керування проєктами, що мають культурну, соціальну чи фінансову цінність потребує спеціальних знань та навичок як в культурній, так і в соціальній сфері. Крім того, не кожний проєкт навіть у професійній діяльності має саме фінансову цінність (чому не економічну або соціально-економічну цінність, оскільки проєкти в інженерній сфері можуть мати позитивний соціальний ефект у вигляді покращення репутації, елементу соціальної або екологічної відповідальності тощо). Запропоноване формулювання: <i>ЗК07. Здатність діяти творчо, ініціативно та наполегливо при вирішенні проблем, критично мислити, працювати у команді, планувати та керувати проєктами у сфері професійної діяльності, які мають соціально-економічну цінність</i>	
СК01. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати складні дослідницькі задачі в гірничих та/або нафтогазових системах за умов неповної інформації. Формулювання «за умов неповної інформації» є занадто загальним. Пропонується замінити на «за умов обмеженості інформації та невизначеності умов професійної діяльності»: <i>СК01. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати складні дослідницькі задачі в гірничих та/або нафтогазових системах за умов обмеженості інформації та невизначеності умов професійної діяльності</i>	Враховано.
СК07. Здатність ухвалювати обґрунтовані рішення щодо забезпечення екологічної безпеки, протиаварійного захисту та безпеки праці. Пропонується додати до компетентностей забезпечення техногенної безпеки, оскільки техногенні загрози є характерними для гірничої і нафтогазової галузей. <i>СК07. Здатність ухвалювати обґрунтовані рішення щодо забезпечення екологічної і техногенної безпеки, протиаварійного захисту та безпеки праці.</i>	Не враховано. 1) Формулювання компетентності узгоджене з описом об'єкту (об'єктів) вивчення та/або діяльності опису предметної області спеціальності (див. вище). 2) Додавання техногенної безпеки у поточне формулювання є зайвим, оскільки воно змістовно охоплює техногенну безпеку.
СК08. Здатність до організації виробничих процесів і технічного керування системами та технологіями гірничих та/або нафтогазових підприємств. Поняття «технічне керування» не є усталеним. <i>СК08. Здатність до організації виробничих процесів і керування технічними системами та технологіями гірничих та/або нафтогазових підприємств</i>	Враховано.
СК10. Здатність дотримуватись правових і етичних норм з питань інтелектуальної власності	Не враховано. Пропозиція створює дублювання із ЗК6.

Суть зауваження	Враховано / не враховано / враховано частково
1. Опис 7 рівня НРК передбачає врахування аспектів соціальної та етичної відповідальності. 2. Не зрозуміло, чому СК сконцентрований лише на питаннях інтелектуальної власності <i>СК10. Здатність враховувати у професійній діяльності правові норми, аспекти соціальної та етичної відповідальності</i>	
Викласти ЗК1 у такій редакції: <i>«Здатність до наукової комунікації та представлення результатів власних досліджень державною мовою. Для осіб з порушеннями зору, слуху, мовлення відповідні вимоги застосовуються з урахуванням можливостей таких осіб.»</i>	Не враховано. Див. примітку 1.
Викласти ЗК2 у такій редакції: <i>«Здатність спілкуватися з питань професійної дослідницької та/або інноваційної діяльності іноземною, зокрема англійською, мовою усно і письмово. Для осіб з порушеннями зору, слуху, мовлення відповідні вимоги застосовуються з урахуванням можливостей таких осіб.»</i>	Враховано.
Викласти ЗК3 у такій редакції: <i>«Здатність інтегрувати знання суміжних галузей для вирішення складних інженерно-технологічних проблем.»</i>	Не враховано. Див. примітку 1.
Викласти ЗК5 у такій редакції: <i>«Здатність до лідерства, формування команд та управління складними проєктами в умовах невизначеності.»</i>	Не враховано. Див. примітку 1.
Викласти ЗК6 у такій редакції: <i>«Здатність організовувати діяльність з дотриманням принципів професійної етики та антикорупційних стандартів.»</i>	Не враховано. Див. примітку 1.
Викласти ЗК7 у такій редакції: <i>«Здатність генерувати нові ідеї та керувати інноваційними проєктами, що мають соціальну чи фінансову цінність.»</i>	Не враховано. Див. примітку 1.
Викласти ЗК8 у такій редакції: <i>«Здатність адаптувати ідеї та проєкти до різних культурних та економічних контекстів у професійній діяльності.»</i>	Не враховано. Див. примітку 1.
Виключити ЗК6.	Не враховано. Див. примітку 1.
Додати ЗК «Здатність управляти професійними ризиками та приймати ефективні рішення з безпеки праці та здоров'я на роботі.»	Не враховано. Вже передбачено у СК07.

Примітка 1: Формулювання загальних компетентностей визначене Методичними рекомендаціями щодо розроблення стандартів вищої освіти, затв. наказом Міністерства освіти і науки України 27.03.2025 № 512 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України 11.05.2026 № 760). **Стандартні формулювання загальних компетентностей** можуть бути деталізовані розробниками Стандартів з урахуванням **особливостей спеціальності**, а також опису відповідних компетентностей у Рекомендаціях Ради ЄС щодо Ключових компетентностей для навчання впродовж життя, визначати рівень складності і сформованості компетентностей та їх складників з **урахуванням спеціальності та рівня вищої освіти або**

вимог міжнародних або національних документів (за наявності). **Радикальний перегляд змісту загальних компетентностей виходить за рамки повноважень підкомісії.**

